

Yttrande över Remiss - Betänkandet Anpassningar till AI-förordningen – Säker användning, effektiv kontroll och stöd för innovation (SOU 2025:101)

Härmed lämnas Linköpings kommuns yttrande över Anpassningar till AI-förordningen SOU 2025:10.

Linköpings kommun ser positivt på ambitionen att skapa ett rättssäkert ramverk för användningen av artificiell intelligens, men vill anföra följande synpunkter ur ett kommunalt perspektiv. Kommunens uppdrag är att säkra en rättssäker myndighetsutövning och skydd för individen inom ett stort antal områden såsom skola, socialtjänst och omsorg.

1. Säker användning och skydd för individen

För kommunen är det centralt att AI-användning inte sker på bekostnad av rättssäkerheten. När AI integreras i beslutsprocesser som rör stödinsatser eller prioriteringar för medborgare, måste tillsynen utgå från de lagar som skyddar individen i mötet med det offentliga.

Det är inte acceptabelt med en tillsynsmodell där sektorskompetens i skarpa ärenden blir frivillig, eftersom det kan leda till att tillsynen tappar viktiga perspektiv. Om exempelvis Post- och telestyrelsen (PTS) får ett samordnande ansvar för marknads kontroll inom högriskområden med tydlig kommunal anknytning såsom utbildning, hälso- och sjukvård och infrastruktur men sektorskompetens endast inhämtas vid behov, riskerar vi en tillsyn som är tekniskt stark men verksamhetsmässigt svag. Sektorskompetens i ärenden som rör kommunal myndighetsutövning måste vara rättsligt säkerställd som ett obligatoriskt moment.

Linköpings kommun föreslår därför:

- Att det införs en **rättsligt bindande samråds- och yttrandeplikt** vid tillsyn av högrisk-AI i kommunal kärnverksamhet.
- Att ansvarig myndighet ska inhämta skriftligt yttrande från relevant sektorsmyndighet innan beslut fattas. Detta yttrande ska ingå i beslutsunderlaget och det ska framgå av beslutets motivering hur det har beaktats.

2. Effektiv kontroll och tillsynsmodell

Linköpings kommun ser en betydande risk för osäkerhet i den föreslagna decentraliserade tillsynsmodellen. Erfarenheter från områden som informationssäkerhet och säkerhetsskydd visar att samverkan mellan olika tillsynsmyndigheter ofta är förenad med stora svårigheter, vilket leder till otydlighet och ökad administrativ börda för kommunen.

Utan ett formaliserat samarbetsforum eller en tydlig "en-väg-in" riskerar kommuner att få motstridiga besked från olika marknadskontrollmyndigheter (MKM). Det krävs en tillsynsmodell som säkerställer beslutsrelevant kompetens och garanterar att den samlade bedömningen tar hänsyn till de specifika krav som ställs på offentlig verksamhet.

3. Stöd för innovation

Kommunen välkomnar förslaget om att inrätta regulatoriska sandlådor för AI. Dessa är värdefulla för att tidigt identifiera risker för personuppgifter och integritet i en säker miljö. Innovationsstöd är mycket positivt, men det får aldrig ersätta en robust tillsyn i skarpa lägen.

Det finns en betydande farhåga att sandlådestrukturen blir för byråkratisk. Om deltagande kräver komplex koordination mellan ett flertal nationella myndigheter (t.ex. både PTS och IMY) riskerar tröskeln för kommuner att bli för hög. För att sandlådorna ska vara praktiskt användbara krävs ett smidigt informationsflöde och tydlig vägledning om hur AI-förordningens krav samordnas med GDPR.

4. Ekonomiska konsekvenser och finansieringsprincipen

Linköpings kommun ifrågasätter utredningens bedömning att förslagen inte medför ökade kostnader som kräver finansiering enligt den kommunala finansieringsprincipen. Efterlevnaden av AI-förordningen innebär omfattande kostnadsökningar som inte beaktats fullt ut:

- **Grundläggande efterlevnad:** Hantering av högrisksystem kräver betydande resurser för riskhantering, dokumentation och kompetensförsörjning.
- **Rättsliga och administrativa kostnader:** Risken för parallella tillsynsprocesser och kravet på intern samordning mellan olika tillsynsaktörer genererar en tung administrativ och ekonomisk börda.

Sammanfattningsvis anser Linköpings kommun att statlig kompensation bör övervägas för att säkerställa att införandet av AI kan ske på ett rättssäkert och hållbart sätt utan att tränga undan kommunens kärnuppdrag.

För Linköpings kommun

Kristina Edlund
Kommunstyrelsen